

ANTAGANDEHANDLING

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Detaljplan över del av BJÖRKLIDEN 1:3,1:4.1:5. 1:12 1:22 Jukkasjärvi Kronoöverloppsmark 1:1 m.fl

Björklidens Fjällby, hotell och bostäder i Kiruna kommun Norrbottens län

INLEDNING	En MKB skall beskriva platsens egenskaper och förutsättningar, möjliga maximala utfall av planen samt anger konsekvenserna av alternativa lokaliseringar och utföranden jämfört med nollalternativet d.v.s. att planen inte genomförs.
Bakgrund	<p>Kiruna kommun avser att upprätta en detaljplan som möjliggör utbyggnad av befintlig turistanläggning i Björklidens Fjällby med bl.a. fler bäddar, konferensmöjligheter och butik samt nya turistbostäder, och bostäder för personal.</p> <p>Det föreslagna planområdet innehåller 3 delområden (planområden), varav 2 områden ligger på västra sidan om järnvägen och ett område med bostäder ligger på järnvägens östra sida.</p> <p>Det föreslagna planområdet är endast delvis tidigare planlagt. Hela den befintliga hotellbyggnaden och stugbyn omedelbart nedanför hotellet omfattas inte av någon detaljplan. Det finns dock ett antal detaljplaner i Björkliden som berör delar av det nya planområdet (planområdena). En stor plan från 1982 som avser bostäder och en mindre detaljplan från 1999 som avser hotell och bostäder berörs. Befintlig helikopteranläggning regleras i en detaljplan från 1995. Denna ligger dock utanför det nu aktuella planförslaget.</p> <p>Kommunen har bedömt att de tänkta åtgärderna kan innebära sådan betydande miljöpåverkan som gör att miljökonsekvensbeskrivning enligt PBL 5 kap 18 § och miljöbalken 6 kap 6 och 7 §§, samt 11-18 §§ blir aktuellt.</p>
Avgränsning	Länsstyrelsen har, via plankonsult Hans Murman, fått ett underlag för samråd om MKB:ns avgränsning enligt miljöbalken 6 kap 13§.

Länsstyrelsens synpunkter avseende avgränsning

(Sammanfattning)

Kommunen har presenterat ett förslag till hur man bedömer att avgränsningen av MKB:n skall göras

Avseende alternativredovisning vill länsstyrelsen poängtera att den i första hand bör omfatta olika lokaliseringar om sådana finns. Även

konsekvenserna av att planen inte genomförs måste redovisas, d.v.s. ett 0-alternativ.

Planområdet ingår även i länets kulturmiljöprogram.

Med hänsyn till områdets dokumenterat höga värden krävs att MKB:n redovisar vilka konsekvenserna kan bli av planens genomförande för de värden som riksintressena ska värna. Det är även viktigt att redogöra för eventuell miljöpåverkan som har betydelse för t.ex. naturvärden, rennäringen, kulturmiljön eller för friluftslivet, även i de fall de inte är områden av riksintresse som berörs.

I förslaget till avgränsning av MKB:n lyfts ett antal frågor kring vatten och avlopp fram. Länsstyrelsen delar uppfattningen att dessa frågor måste redovisas i MKB:n då de utgör en avgörande del i den miljöpåverkan som planens genomförande kan innebära.

För eventuella verksamheter som genom planförslaget måste omlokaliseras bör ny lokalisering redovisas och dess miljökonsekvenser.

Det är också viktigt att notera att MKB:n skall redovisa vad planen medger och inte endast den verksamhet som i första hand är avsedd att genomföras inom området. Länsstyrelsen vill slutligen påminna om miljöbalkens krav på att MKB:n skall innehålla en redogörelse för hur uppföljningen av planens miljöpåverkan skall ske (MB 6 kap. 12§).

Planområdets avgränsning

Sedan länsstyrelsens yttrande ovan har Kiruna kommun med miljökontoret och Tekniska verken i Kiruna sammanträtt 06 12 28 för att diskutera framför allt vatten och avloppsfrågorna och kommit fram till rekommendationen att "detaljplanen enbart skall omfatta området som ligger inom kommunens verksamhetsområde för kommunalt VA." Till detta kan man lägga till området N vid infartsparkeringen och barnbacken, tillfarterna, skoterleden, parkering vid stugorna och naturområdena. Allt inom detta område skall vara kommunalt vatten och avlopp"

Med denna exploateringsstorlek bedömer kommunen att befintligt avloppsreningsverk med utbyggt biosteg klarar den planerade utbyggnaden.

MKB:s uppbyggnad

Miljökonsekvensbeskrivningen är uppbyggd så att varje rubrik beskriver områdets egenskaper och förutsättningar (nuläget). De föreslagna åtgärderna i planförslaget samt vilken planering som krävs för att minska eventuella negativa konsekvenser av planförslaget för miljö- hälso- och naturresursfrågorna (konsekvenser och åtgärder)

KONSEKVENSER PÅ MILJÖ OCH FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

Ur Översiktsplanen 2002

"MKB krävs för detaljplaner som anger en betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med mark och vatten samt andra resurser". I kommunens översiktsplan antagen 02-06-17 betraktas Björkliden tillsammans med Abisko som två av kommunens viktigaste

turistanläggningar. En vidareutveckling av hotell och tillhörande anläggningar förväntas.

Riksintresse

Området ligger inom Riksintresse för turism och friluftsliv. Malmbanan liksom väg E10 är Riksintresse. Områden av riksintresse skall enligt miljöbalken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten av eller utnyttjandet av anläggningarna.

Det aktuella planområdet ligger inom område med mycket höga värden både när det gäller naturmiljön och friluftslivet. Hela området omfattas av riksintresse för både naturvärden, och för friluftslivet, samt utgör delvis riksintresse för kulturmiljön enligt miljöbalken 3 kap 6 §. Hela planområdet omfattas även av riksintresse för rennärningen enligt miljöbalken 3 kap 5 §. Dessutom gäller för området bestämmelser om riksintresse enligt miljöbalken 4 kap 1 och 2 §§. Torneträsk med tillhörande vattendrag ingår i EU:s nätverk för värdefull natur, Natura 2000.

Vatten och Avlopp

”All etablering i Torneträskområdet skall föregås av en bedömning av hur kraven på utsläpp uppfylls.”

Trafik och Buller

Helikoptertrafik och skotertrafiken kräver särskild hänsyn vid planeringen. Störningar från järnvägstrafik och biltrafik skall beaktas.

Med tanke på det rörliga friluftslivet men även den ökade tillströmning av besökande är det av intresse hur parkeringskapaciteten, både för bilar och för snöskotrar kan säkerställas. Detta gäller även i den mån husvagnsuppställningsplatser kommer att förändras.

NULÄGE

Björklidens Fjällby innehåller idag hotell fjället med 81 bäddar. En stugby med 80 hus som innehåller 400 bäddar och Gammelgården i byn med 44 bäddar. Dessutom finns en campingplats med 100 husvagnsplatser och personalbostäder för c:a 100 personer. Hotell Fjället och området runt befintlig stugby är idag inte detaljplanelagt. Dessutom finns områden för utförsåkning på skidor med skidliftar och skidspår i terrängen.

UTBYGGNADSFÖRSLAG

För att Björkliden på allvar ska börja konkurrera med de stora skidorterna och för att kunna fortsätta att driva Björkliden och investera i en anläggning med alpin verksamhet, behövs nya varma bäddar inom anläggningen. Idag innehåller Björklidens Fjällby c:a 500 bäddar inom planområdet och en campingplats med 100 husvagnsplatser.

Gällande detaljplaner i Björkliden har utformats för att möta behoven för, parkering, camping, helikopterplatta, och för bebyggelsen närmast och öster om järnvägen där ligger Hotell Gammelgården och personalbostäder och ett antal uthyrningsstugor.

För att möjliggöra hotellutbyggnad och fler bäddar i stugor har kommunen ställt krav på detaljplan. Gällande detaljplaners byggrätter är i princip fullt utnyttjade. Nya områden med bostäder för självhushåll föreslås i anslutning till hotellet och barnskidliften.

En lagerhall/aktivitetshall behövs för att tillgodose behovet av förvaring av material och vissa fordon. Den är planerad intill befintlig

helikopterlandningsplatta liksom en verkstadsbyggnad för fordon och en ny plats för tankstället, som idag ligger vid husvagnscampingens servicebyggnad.

UTBYGGNADSPLAN

Utbyggnaden beräknas ske i följande omfattning

2007	208 bäddar
2008	238 bäddar
2009	234 bäddar (klara att tas i bruk under 2010)

Alternativa lokaliseringar

En utbyggnad av hotellet Fjället och Fjällbo görs bäst genom om och till och påbyggnad befintliga byggnader. Planförslaget möjliggör flera olika alternativa riktningar och lokaliseringar, framför allt på den sida entrén ligger idag. Där det påverkar landskapsbilden minst. Platserna där befintlig stugby och hotellet ligger idag utgör de bästa byggbara platserna.

De få övriga byggbara platser, som finns i anslutning till befintlig bebyggelse har besiktigats och de platser, som ny bebyggelse föreslagits på är utvalda efter lutningsförhållandena, möjligheterna att med små ingrepp i landskapsbilden nå dessa med fordon och teknisk försörjning som VA och el tele.

Övriga alternativa lokaliseringar har valts bort i denna detaljplan. När det gäller liftkortsstuga och lagerhall ligger dessa närmast de områden de avser att betjäna och nära angöring för att minimera trafikrörelser. Alternativa lokaliseringar inkräktar på naturmark eller skidområden i planförslaget tas parkeringsplatser i anspråk.

Bostäderna i områdets nedre del närmast Gammelgården är avsedda för vandrarhem eller personalbostäder. Området intill används idag för personalbostäder och något annat alternativt lämpligt område för detta i anslutning till befintlig bebyggelse har inte hittats inom exploatörens mark.

När det gäller parkeringen så har en ny närparkeringsplats föreslagits i slänten öster om vägen vid Fjällbo. Den är vald för att den ligger relativt nära entréerna och i anslutning till tillfartsvägen och bandvagnsleden. Det är det bästa alternativet till att få undan bilarna ur blickfånget så nära entrén. För övrigt är stora parkeringen utökad mot väster men den ligger långt från hotellet och är mera avsedd för bilburna stuggäster och en del daggäster.

0 –alternativ

Ett 0-alternativ innebär att inga förändringar görs. Både Hotell Fjället och stugbyn i anslutning till hotellet ligger idag inom icke detaljplanlagt område. Eftersom detaljplaner reglerar både befintlig och möjlig tillkommande bebyggelse innebär 0-alternativet att Björkliden får svårare att utvecklas under kontrollerade former.

MILJÖFRÅGOR

Vatten och avlopp

Nuläge

Vattenförsörjningen i Björkliden utgörs av grundvatten från två bergborrade brunnar. Det är förbjudet att släppa ut orenat avloppsvatten i Torneträsk. Björklidens avloppsreningsverk har mekanisk, biologisk och kemisk rening. Reningsverket byggdes ursprungligen enbart för mekanisk rening men kompletterades med biologisk rening när kraven på detta tillkom. Den biologiska reningen är dimensionerad till 700 pe och klarar inte utökad belastning.

Planförslag

Planerad utbyggnad i denna detaljplan ligger inom det som omfattas av verksamhetsområde för kommunalt VA. Utbyggnaden kan bara förse med kommunalt VA om tillräcklig kapacitet finns.

Befintlig vattentäkt klarar troligen utbyggnaden 2007. Kapaciteten avseende råvattenbehandlingen i befintligt vattenverk behöver byggas ut för att tillgodose planerad utbyggnads behov.

Kapaciteten i avloppsreningsverket måste byggas ut för att klara den utökade belastningen. En utbyggnad framför allt av den biologiska reningen i befintligt avloppsreningsverk måste ske för att klara den i detaljplaneförslaget redovisade utbyggnaden under 2007-2008. Möjligheterna till detta måste utredas. Beslut om utsläpp i Torneträsk vid utbyggnad av avloppsreningsverk fattas av Länsstyrelsen eller Miljödomstolen.

0-alternativ

Om inget görs i området behöver inte vare sig vattentäkt eller avloppsreningsverk byggas om.

Slutsats/sammanfattning *Eftersom delar av den planerade exploateringen planeras inom tilltänt primär skyddszone för den kommunala vattentäkten bör en ny vattentäkt sökas. Skyddsområdet avses att fastställas under 2007. Detta för att minska framtida sårbarhet avseende dricksvattenförsörjningen. Exploatören kommer att behöva förse den enligt detaljplaneförslaget nya verkstadsbyggnaden med tankar och oljeavskiljare för att ta hand om miljöfarligt avfall i och i anslutning till den planerade verkstadsbyggnaden. Miljökontoret ger tillstånd för verksamheten.*

Delar av planerad utbyggnad omfattas av primärt skyddsområde för den kommunala vattentäkten. Det innebär att skyddsåtgärder för att förhindra att grundvattnet riskerar att förorenas måste vidtas.

Radon

Nuläge

Planområdet ligger enligt Kiruna kommun inom område där höga radonhalter i mark kan förekomma.

Planförslag

I detaljplanen står inget om Radon eftersom det idag inte är svårt eller komplicerat att bygga radonsäkert.

0-alternativ

Om inget görs i området behöver inga åtgärder vidtas

Slutsats/sammanfattning	Radonsäkert utförande av byggnader prövas idag vid byggsamrådet i samband med bygglovsprövningen varför detta inte behöver regleras i planförslaget.
Buller	Bullerproblematiken och även säkerhetsfrågorna avseende närhet till helikoptertrafik och järnväg är av stor betydelse för miljön
Nuläge	Helikoptertrafik och skotertrafiken och fordonstrafik finns idag i området. Malmbanans tåg går igenom Björklidens by . E 10 ligger relativt långt från i detaljplanen föreslagen ny bostadsbebyggelse, c:a 400 m.
Planförslag	<p>Ingen ny bebyggelse är föreslagen närmare den allmänna vägen järnvägen eller närmare helikopterplattan än var befintlig bostadsbebyggelse ligger idag. Ny bostadsbebyggelse är föreslagen nära barnskidområdet med dess lift.</p> <p>Följande värden skall inte överskridas för ny bebyggelse, enligt riktvärden antagna av riksdagen i propositionen "infrastruktur för framtida transporter", 1996/97:53.</p> <ul style="list-style-type: none"> * 30dB(A) dygnsekvivalent ljudnivå i bostadsrum inomhus. * 45 dB(A) maximal ljudnivå i bostadsrum inomhus nattetid. * 55 dBA dygnsekvivalent ljudnivå utomhus (vid fasad) * 70 dB(A) maximal ljudnivå vid uteplats i anslutning till bostad. <p>Om nya riktvärden antas av riksdagen skall dessa gälla.</p>
0-alternativ	Om inget görs i området behöver ändå bullerfrågorna beaktas i anslutning till befintlig bebyggelse.
Slutsats/sammanfattning	<i>Ny bebyggelse i anslutning till barnskidområdet bedöms inte förorsaka bullerstörningar eftersom den inte används efter kl 22. Ingen ny bebyggelse är föreslagen närmare den allmänna vägen, skoterled, järnvägen eller närmare helikopterplattan än var befintlig bostadsbebyggelse ligger idag. Skoterled är föreslagen där skotrar går idag (i väg diket på tillfartsvägen) och bedöms inte förorsaka mer störningar i framtiden</i>
Rennäringen	
Nuläge	Planområdet ligger inom mark som används av Gabna Sameby. Renarna vistas företrädesvis utanför planområdet som idag redan är ianspråktaget för turistisk verksamhet. Gällande detaljplaner möjliggör skidbackar och skidliftar i Björkliden.

Planförslag Ingen ny mark utanför anläggningen och söder om Rakkastjåkko tas i anspråk i detta planförslag. En eventuell utökning av liftsystemet utanför planområdet kräver att kontakt tas med och samråd sker med företrädare för Gabna Sameby. I Planförslaget regleras de skoter och bandvagnsleder som finns idag. Planförslaget innebär knappast någon ökning av skotertrafiken och därmed ingen ökad störning utifrån dagsläget i och med detta.

0-alternativ Att inte göra något i området innebär förmodligen på kort sikt ingen nämnvärd förändring för Gabna sameby. Både bebyggelse och liftar och därmed turister finns sedan länge i området.

Slutsats/sammanfattning *Vår bedömning är att planförslaget inte innebär någon ytterligare begränsning för rennäringen att bedriva sin verksamhet i det här området ,men att samråd med företrädare måste ske fortlöpande för att störningarna för rennäringen skall bli så små som möjligt .*

BEBYGGELSEMILJÖ

Nuläge Bebyggelsen har idag träfasader. Hotell Fjällets fasader är svartmålade och stugbyns enkla fasader är grå och faluröda. Bygglov är just beviljat för tillbyggnad av dessa med utökade ytor för hall, bastu och balkonger. I samband med detta är nya fasader avfärgade med svart slamfärg och snickerierna målade i faluröd kulör. Med denna åtgärd kommer intrycket av byggnaderna att bli mer enhetligt.

Planförslag De föreslagna huslägena har valts genom grovutsättningar på plats under september 2006. Marginell nybebyggelse föreslås i Björklidens stationssamhälle. Övrig bebyggelse är mellan hotellet och stugbyn. Alternativ lokalisering av bebyggelseplatser inom planområdet är svåra att hitta

Planen är att bebyggelsen i Björklidens Fjällby både befintlig och ny bebyggelse skall ha fasader av timmer eller okantad panel och ha enhetlig färgsättning i syfte att förstärka och skapa en starkare identitet på Björklidens Fjällbys bebyggelse.

Fasader målas med matt kulör Falu svart slamfärg
Snickerier som knutbräddor, vindskivor, foder, fönster och dörrar målas Faluröda

0-alternativ Innebär att befintlig bebyggelse inte påverkas.

Slutsats/sammanfattning *Vår bedömning är att bebyggelsens enhetlighet och identitet förstärks om all nytillkommande bebyggelse hålls ihop färgsättningsmässigt och volymmässigt. Vår bedömning är att ingen ny bebyggelse är föreslagen på misstänkt kulturskyddad plats eller på plats med särskilt bevarandevärd natur.*

NATUR

Naturmiljö

- Nuläge** Terrängen i området sluttar delvis starkt mot öster. Ett antal flackare platåer finns, det är där Hotell Fjället och stugbyn ligger idag. Ytterligare en platå finns mellan stugbyn och servicebyggnaden till campingen. Campingen och parkeringen ligger idag på en avgrusad yta centralt i anslutning till allmänna vägen och väster om järnvägen. Marken i området är bevuxen med tät fin fjällbjörkskog. Dagvattenavrinningen från området sker idag genom ett stort antal öppna vattendrag och diken. Under snösmältningen är vattenflödet rikligt.
- Planförslag** Genom att koncentrera tillkommande bebyggelse inom och i anslutning till redan exploaterade områden bibehålls den i Björkliden starka känslan av att befinna sig i den stora vildmarken med Torne träsk och Lapporten närvarande i blickfånget var man än befinner sig inom planområdet. Ett särskilt område har avsatts för barnaktiviteter. Där finns ett aktivitetsområde för t.ex. skidlift, grillplats, pulkabacke och ett område med möjlighet att anordna vinteraktiviteter. Sommartid finns planer på att använda sjön som badsjö. Rakkastjåkko rinner söder om planområdet.
- Alla vattendrag ligger kvar i sina nuvarande lägen. Hänsyn till befintliga diken är taget när det gäller hur ny bebyggelse har placerats in i landskapet. Hänsyn och skyddsåtgärder måste upprättas för omhändertagande av dagvatten inom skyddsområdet för den kommunala vattentäkten.
- En del ny bebyggelse är föreslagen i starkt sluttande terräng. Det kommer att innebära att schakt, grundläggning och ledningsdragnings måste ske på ett planerat sätt så att erosion och spridning av material till angränsande vattendrag undviks. All grundläggning av nya byggnader måste sannolikt ske till fast berg i starkt sluttande terräng.
- 0-alternativ** Innebär att allt som är natur och vattendrag idag förblir natur liksom att byggnader, skidbackar och skidliftar finns där de finns idag.
- Slutsats/sammanfattning** *Inför planering för nybyggnader måste en geoteknisk undersökning göras som föreslår grundläggningssätt och redovisar hur blottlagda ytor stabiliseras och vegeteras.*
- Området runt bebyggelsen är tillgänglig för det rörliga friluftslivet. Områdets skidnedfarter slutar vid infartsparkeringen. Planförslaget innebär ingen väsentlig förändring i detta avseende. På håll betraktat kommer inte den nytillkomna bebyggelsen att påverka landskapsbilden nämnvärt.*
- Planförslaget innebär möjligheter för fler skidåkare i backarna och på fjällen på vintrarna och fler vandrare längs leder och stigar på sommaren. Detta kommer förmodligen att öka slitaget något på naturen runt anläggningen och märkas i landskapsbilden nedanför trädgränsen i form av nya skidnedfarter. Här ligger det också i exploitörens intresse att se till att uthugningar och slitage inte blir för stort och att naturvärden skyddas genom olika åtgärder som t ex träspänger eller inhägnader där så erfordras.*

2007-05-15

Planförfattare:
Hans Murman
Arkitekt SAR/MSA
Murman arkitekter AB

Planhandläggare:
Sandra Minde
Planarkitekt
Kiruna kommun